

SADRŽAJ

SKRAĆENICE	11
REZIME	15
1. UVODNA RAZMATRANJA	17
1.1. Što je vladavina prava?	18
1.1.1. Sadržaj vladavine prava	21
1.1.2. Pravna država	22
1.2. Vladavina prava – pravna država kao pojam na našim prostorima	27
1.3. Ostali osnovni koncepti koji se koriste u knjizi	29
1.3.1. Pojam vrijednosti	29
1.3.2. Demokratija i vladavina prava	30
1.3.3. Ljudska prava i vladavina prava	34
1.3.4. Sloboda i vladavina prava	36
1.3.5. Dostojanstvo i vladavina prava	36
1.3.6. Jednakost i vladavina prava	37
1.3.7. Pojam proširenja	37
1.3.8. Pojam uslovljavanja	40

I VLADAVINA PRAVA I EVROPSKA UNIJA

2. VLADAVINA PRAVA U EVROPSKOJ UNIJI	43
2.1. Pravosuđe i temeljna prava	55
2.1.1. Pravosuđe	56
2.1.2. Borba protiv korupcije	58
2.1.3. Temeljna prava	60
2.2. Pravda, sloboda i bezbjednost	63
2.2.1. Azil	64
2.2.2. Migracije	66
2.2.3. Vizna politika	70
2.2.4. Eksterne granice i šengenska pravna tekovina	72
2.2.5. Pravosudna saradnja u građanskim, privrednim (trgovinskim) i krivičnim stvarima	74

2.2.6. Policijska saradnja i borba protiv organizovanog kriminala	77
2.2.7. Borba protiv terorizma.	81
2.2.8. Saradnja u oblasti droga.	82
2.2.9. Carinska saradnja	84
2.2.10. Krivotvorenje eura	85
2.3. Istorijat vladavine prava u Evropskoj uniji do 2007. godine	86
3. RAZVOJ VLADAVINE PRAVA UNUTAR EVROPSKE UNIJE OD 2007. GODINE DO DANAS	93
3.1. Presudne promjene proistekle nakon proširenja iz 2007. godine	93
3.1.1. Stav i djelovanje Komisije Barozo II.	94
3.1.2. Stav i djelovanje Junkerove Komisije	97
3.2. Rasprave i djelovanje unutar Evropskog parlamenta	100
3.3. Druge evropske institucije – Savjet EU i Evropski sud pravde..	105
3.3.1. Savjet EU	105
3.3.2. Sud pravde Evropske unije	111
4. ODNOS IZMEĐU DRŽAVA ČLANICA PO PITANJU VLADAVINE PRAVA	125
4.1. Mađarska i vladavina prava	128
4.2. Poljska i vladavina prava.	138
4.2.1. Vladavina PiS-a i vladavina prava	143
5. BUDUĆI RAZVOJ VLADAVINE PRAVA UNUTAR EVROPSKE UNIJE	157
5.1. Uticaj kriznih dešavanja na oblast vladavine prava	157
5.1.1. Indirektna krizna dešavanja (dužnička kriza, breksit, pandemija)	158
5.1.2. Kriza na području pravde, slobode i bezbjednosti	162
5.1.3. Kriza temeljnih vrijednosti	165
5.2. Aktuelni predlozi unutar Evropske unije i mogućnosti za njihovo sprovođenje u djelo	166
II POLITIKA PROŠIRENJA I VLADAVINA PRAVA	
6. VLADAVINA PRAVA U PRETHODNIM PROŠIRENJIMA I NAUČENE LEKCIJE	175
6.1. Vladavina prava u prethodnim proširenjima	175

6.2. Bugarska i Rumunija i vladavina prava	176
6.2.1. Mehanizam saradnje i verifikacije	183
6.3. Pregovori Hrvatske u poglavljima 23 i 24 i period nakon učlanjenja	191
6.4. Novi pristup u politici proširenja – poglavlja 23 i 24	209
6.4.1. Novi pristup iz 2012. godine za Crnu Goru i Srbiju	210
6.4.1.1. Klauzula sveobuhvatne ravnoteže	211
6.4.1.2. Vremenski raspon	214
6.4.1.3. Nova generacija mjerila	216
6.4.2. Unaprijeđeni novi pristup iz 2020. godine za Sjevernu Makedoniju i Albaniju	219
7. UTICAJ NOVOG PRISTUPA NA PRIMJERU CRNE GORE I SRBIJE	229
7.1. Pregovarački proces Crne Gore u okviru poglavlja 23 i 24	230
7.1.1. Pregovaračka struktura Crne Gore	236
7.1.2. Pregovarački proces Crne Gore u okviru poglavlja 23 i 24	238
7.1.3. Institucionalni okvir za praćenje pregovora u okviru poglavlja 23 i 24 – sprovođenja akcionih planova za poglavlja 23 i 24	243
7.1.4. Mehanizam ranog uzbunjivanja	245
7.2. Pregovarački proces Srbije u okviru Poglavlja 23 i 24	249
7.2.1. Pregovori Srbije i Evropske unije	249
7.2.2. Institucionalni okvir Srbije za praćenje pregovora u okviru poglavlja 23 i 24 sprovođenje akcionih planova za poglavlja 23 i 24	259
7.2.2.1. Mehanizmi nadgledanja i izvještavanja za Akcioni plan za poglavlje 23	259
7.2.2.2. Izvještavanje o Nacionalnoj strategiji reforme pravosuđa	262
7.2.2.3. Novi mehanizam u revidiranom Akcionom planu za poglavlje 23	263
7.2.3. Mehanizmi nadgledanja i izvještavanja za Akcioni plan za poglavlje 24	267
7.2.3.1. Praćenje sprovođenja AP 24	268
7.3. Usklađivanje Crne Gore i Srbije kroz preporuke i aktivnosti Akcionog plana za poglavlje 23 Pravosuđe i temeljna prava ...	273
7.3.1. Privremena mjerila za poglavlje 23	273

7.3.2. Privremena mjerila za poglavlje 24	275
7.4. Obaveze iz poglavlja 23 za Crnu Goru i Srbiju	278
7.4.1. Reforma pravosuđa	278
7.4.1.1. Reforme Ustava u okviru pregovaračkog procesa	279
7.4.1.1.1. Izmjene Ustava Crne Gore	281
7.4.1.1.2. Izmjena Ustava Republike Srbije	284
7.4.1.1.3. Zaključak	288
7.4.2. Borba protiv korupcije	289
7.4.2.1. Potpoglavlje korupcija u pregovaračkom poglavlju 23 za Crnu Goru	290
7.4.3. Temeljna prava	298
7.4.3.1. Oblast slobode izražavanja i pluralizma medija	301
7.5. Poglavlje 24 Pravda, sloboda i bezbjednost	307
7.5.1. Azil – primjer Crne Gore	308
7.5.2. Migracije – primjer Srbije	310
7.5.3. Vizna politika – primjer Crne Gore i Srbije	314
7.5.3.1. Crna Gora	314
7.5.3.2. Srbija	315
7.5.4. Eksterne granice i šengenska pravna tekovina – primjer Srbije	315
7.5.5. Pravosudna saradnja u građanskim, privrednim (trgovinskim) i krivičnim stvarima – primjer Crne Gore	319
7.5.6. Policijska saradnja i borba protiv organizovanog kriminala – primjer Srbije	322
7.5.7. Borba protiv terorizma – primjer Srbije	327
7.5.8. Saradnja u oblasti droga – primjer Srbije	328
7.5.9. Carinska saradnja – primjer Crne Gore	331
7.5.10. Krivotvorenje eura – primjer Crne Gore	333
8. ULOGA INSTITUCIJA EVROPSKE UNIJE U POLITICI PROŠIRENJA U DIJELU VLADAVINE PRAVA	337
8.1. Evropska komisija	338
8.2. Savjet Evropske unije	343
8.3. Evropski parlament	350

---

9. ULOGA DRŽAVA ČLANICA U POLITICI PROŠIRENJA U KONTEKSTU USLOVLJENOSTI VLADAVINOM PRAVA	355
9.1. Stav Njemačke	358
9.2. Stav Francuske	363
9.3. Stav Švedske	368
9.4. Stav Holandije	371
10. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA	377
LITERATURA	385
BIOGRAFIJA AUTORA	439
RECENZIJE	441